

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
A tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felolvas szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

A mi múzeumunk.

Népek és nemzetek kegyele, tudomá-
nyos törekvése, helyes történelmi érzelme
szeretettel gyűjtötte múzeumokba azokat a
kincseket, miket a fejlődés rendjén a ha-
gyomány, a történetírás felölelt és meg-
szentelt.

Múzeumok nélkül jeltelen sirok mutat-
nák az enyészetet...

Valami csodálatos, oktató, nemesítő
hatást éreztünk, valahányszor régi dicsősé-
günk emlékeztető ereklyéinek szemléletébe
merül el a lelkünk. Hatalmas esztétikai
gyönyörűségek forrását nyitják meg ezek.
De viszont valami bús érzés fog el, hogy
ebben a tekintetben is mennyire hátra-
maradtunk...

Annál jobban esik az a tudat, hogy
Udvarhelyvármegyénkben már van múzeum,
mely hatásos előmozdítója lesz a hazafias
érzésnek, tanulságos nevelője a nemzeti
szellemnek, különösen most, mikor a mo-
dern irány romboló hatással pusztítja régi
nemes erkölcsünket, szokásainkat s nép-
rajzi életünk annyi szép virágait, gyön-
gyeit...

Tudományos intézetek által épül fel a
mi legerősebb várunk: a nemzeti kul-
tura.

Nagyon szertekalandoznék, ha most a
múzeumok jelentőségének kérdésével fog-
lalkoznék s talán százszor elcsépeelt dolgo-
kat kellene mondanom. Az öröm, a lelke-
sedés egyszerű visszhangja csupán, a mi
ebben a sorokban megjelenik.

Ugyanis egy kedves momentum ra-
gadta meg figyelmemet: megyei mu-
zeumunk megalapítása emlékeze-
tes évre esik. Ebben az évben van száz
esztendeje annak, hogy gróf Széchenyi Fe-
rencz megvetette a Nemzeti Múzeum könyv-
tárának alapját, melynek fényes jubileumát
e hó 26-án ünnepelte meg a nemzet; ez-
zel az alkalommal leleplezték az alkotó
szobrát is, melyet Istók János székely
testvérünk, a budapesti „Székely Kör”
tagja készítette.

A rohanó idő sok szomorú, de sok
örvendetes esemény dátumát jegyezte fel
történetünk lapjaira. A mostani év a
„mi múzeumunk” alapításának
emlékeztető éve marad minden-
kor. Ehez a jubiláris évhez fűződik vár-
megyénk sok jeles férfjának ideális gondol-
kozása, fajszeretete és közmívelődési ér-
zéke — a múzeum alapítása által.

Gróf Széchenyi Ferencz alapvető mun-
kája — Istennek hála — szépen gyümöl-
csözik. Ma már dr. Wlassics miniszter min-

dent elkövet, hogy decentralisztikus törek-
vésekkel kapcsolatban hova-tovább több vi-
déki kulturális gócpont létesüljön. A mu-
zeumok és könyvtárak országos
felügyelőségének rendszeresítése foly-
tán, kormányunk támogatása mellett, egy-
másután nyílnak meg a városi könyv-
tárak.

Udvarhelyvármegye mostani intézősége
fényesen megmutatta, hogy itt is helyes
úton jár. Szívesen lépünk nyomába. Hi-
szem, hogy szeretettel gyűjtött ritkaságain-
kat oda hordjuk a „mi múzeumunk-
ba”. Kicsiny eszközök is szolgálhatják a
nagy, közös érdeket. Porszemre is tekint
az alkotás...

Igy tömörül össze, minden dologban,
a nemzeti erő, mely nélkül a hatalom
is semmivé zsugorodik össze.

Fülei Sz. Lajos.

Ludvigh Gyula min. tanácsos, főrendiházi
tagot, a m. kir. államvasutak elnök-igazgatóját az
orosz czár az elsőosztályú Szent Szaniszló-rend-
jel adományozásával tüntette ki. (P. C.)

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter
Csöke Ferencz és Márk Károly miniszteri taná-
csosokat a magyar kir. államvasutak igazgatósága
összes ülésének tagjaivá kinevezte. (P. C.)

„SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCZÁJA.

Vörösmarty és a nők.

Felolvasásra 1902. decz. 1-sején.

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

Ma van százket esztendeje annak, hogy
Vörösmarty Mihály született, de minden magyar
ember most is oly lelkesedéssel éneklő az ő Szó-
zatát, mintha csak most irták volna. Többi mun-
káiban is gyönyörűsége telik mindnyájunknak.
Vörösmarty megérdemli, hogy szeretettel olvassuk
és hazafias büszkeséggel emlékezzünk meg róla.
A magyar nőknek nem is szabad róla megfeled-
kezniök, mert ő a magyar nők erényeit megöröki-
tette műveiben és senki lelkesebben nem tanított
arra, hogyan becsülje és szeresse minden magyar
ember az édes anyját és a feleségét is.

A költő édes anyja Csaty Anna volt, tőle
örökölte élénk képzelődését és költői kedélyét.
Példás házasságban élt a költő apjával, ki szintén
Mihály volt és mint Nádasdy Mihály grófnak előbb
gazdatisztja, később bérlője egész életét gazdál-
kodással töltötte Fehérmegyében, Nyéken. A költő
anyja férjének valósággal jobb keze volt, szabad
idejében bolyongott a mezőn, az erdőn és ott
gyógyfüveket keresett. Ő gyógyította a falu bete-
geit, alamizsnát adott a szegényeknek, a szeren-
cesetleneket megvigasztalta. Később, mikor özvegy
lett, ő maga csak az imádságos könyvben talált
vigasztalást. Erről szól Vörösmarty Mihálynak
egyik legszebb költeménye: A szegény asszony
könyve.

Gyásza nincsen, gyásza rég volt,
Még mikor jó férje megholt,
De ruhája mégis gyászol,
Szive fél a tarkaságtól.

Majd maga elé varázsolja ezeket az idöket:

Hejh nem így volt hajdanában,
Mig nem járt özvegyruhában,
Tele kamra, tele pincze
S mindig kézben a kilinse,
És szegénynek és boldognak
Udvar és ház nyitva voltak...

Bár mily szűken teng kis vagyonából, meg-
maradt az a szokása a régi idökből, hogy még
azt a keveset is, a mije maradt, megosztja a sze-
gényekkel. És mikor az öreg Sára néni imádsá-
gos könyvet kér tőle, ő a magáét kétfelé osztja
és az egyik felét elajándékozza.

Most a két jó öreg asszony,
Hogy semmi jót ne mulasztson,
Fél könyvből, de nem fél szívvél,
Imádkoznak este, reggel,
S ha van Isten mennyországban,
Nem imádkoznak hiában.

Mikor a költő sorsa jobbra fordult, első
dolga volt édes anyját kiemelni a bajból. De
hiába gondoskodott arról, hogy édes anyjának
meglegyen mindene a mit szükségel, hiába ren-
dezett be neki lakást Székesfehérváron; az öz-
vegy bánatosan, sokat sirva töltötte napjait mind-
addig, míg fia nem szerezte neki vissza a nyéki
szőlőt, hol újra gazdálkodhatott és gyógyíthatott.
Utolsó éveit boldoggá tette fiának hálája és sze-
retete. Ez a boldogság csodálatosan védte meg őt
az idő romboló hatásától; hatvan éves korában
még fekete volt a haja.

Anyján kívül két nőnek jutott nagy szerep
Vörösmarty életében.

Az egyik Perczel Sándor földbirtokosnak
leánya, kinek házában Vörösmarty több éven át
nevelő volt. És pedig nem, mint Eötvös Károly
tévesen állítja, a legifjabb, hanem a legidősebb
leánya Etelka. Ez kiderül a költőnek Zádor nevű
barátjához irt leveleiből, melyekben nyíltan emle-
geti szive bálványát.

Az ifju költőt lelkesítette a szelid, tiszta
lelkű leány; róla irta első szerelmi költeményeit,
melyek fényes ábrándokkal vannak tele. Így
szól hozzá:

Miért jelensz meg álmainknak,
Ki tőlem ébren elhajolsz?
A legvidámabb hajnal arczidon,
Szemedben a szép csillagok sugára,
Ruháid ezüstös fellegek
Az est fuvalmán ringadozva,
Igy jössz keservim éjjelén,
Nyájas az égnél, a földnél kegyesb!

Etelka szemét így írja le:

A szem, melyet én szerettem,
Mely szívembe tört vete,
Nem volt sem világos ég szín,
Sem borongó fekete,
Nyájasabb a feketénél,
Gyenge kéknél tüzesebb,
Gyorsabb ennél, hibeibb annál,
Andalítóbb, esendesebb.

Etelkát nemcsak kisebb verseiben dicsőítette,
de nagy, hős költeményeinek legszebb alakjaiban
Etelkáját írta le. Cserhalomban az agg Ernye
leányát „a szöghaju, nyájas Etelkét, kit László
király ment meg rablótól”, így festi:

Szemle.

— nov. 25.

A héten bizonyos jóleső megnyugvással böngészünk a napilapokat. Mindig akadt bennük, a mi arra a reményre jogosít, hogy rövid idő múlva történik valami a magyar nép segítségére.

Nézzünk csak kissé körül.

A budapesti fűszerkereskedők járnak a kereskedelemügyi miniszternél, kéri, hogy védje meg őket a szövetkezetek tulkapásai ellen, az élelmiszer-hamisítások megbüntetését szabályozza és torolja meg a vasárnapi munkaszünet körül elkövetett visszaéléseket. A kereskedelmi miniszter megígérte, hogy a kivánságoknak megfelelőleg el fog járni, beigazolván ezzel jóakarátát a fűszerkereskedők irányában.

Az állami tisztviselők két egyesülete egybeolvad s így szövetkezésük hatalomban gyarapodván, növekednek a fizetésemelés sikeres keresztültitelének kilátásai.

A sütőmunkások bérharczában a segédek jobb megélhetési viszonyokért küzdenek és fáradozásaiknak lesz is eredménye.

A külföldi munkás-jólléti viszonyokat tanulmányozzák és e tanulmányozások alapján türhetőbb munkásviszonyokat akarnak hazánkban teremteni.

Az állam nagy beruházásokat eszközöl, hogy a gyáripart támogassa és a gyárak foglalkoztathassák munkásaikat.

A fővárosban megalakul egy bank, mely a gazdáknak nyers terményeikre hitelt akar nyújtani, a kereskedők és iparosok nyílt követeléseit pedig leszámítolni akarja.

Tengerentúli kivitelünk emelése érdekében tanácskoznak arra hivatott tényezőink.

Mennyi új eszme rövid néhány nap alatt! Mintegy ráadásul pedig még azt is olvashatjuk a napilapokban, hogy a bécsi iparosok önálló vámtérületet követelnek. Ezen a kivánságon lejobban örülnénk, ha őszinteségében hihetnénk. Sajnos, csupán taktikai szempontok készletik az osztrákokat erre a fenyegetésre, melyet oly szívesen hallunk.

Ezek a mozaikszerűen összeverődött hírek nem a véletlen különös szeszélyei következtében kerültek együvé. Igen élénken jellemzik az általános viszonyokat, melyeknek mostoha sága sürgős segítségért kiált. Annakra sürgős a segítség, hogy a kereskedelmi miniszter a nála megjelent gyáriparosoknak kijelentette, hogy át lépén hatva az állami beruházások gyors végrehajtásának szük-

ségességétől, ezt a nagyfontosságú ügyet, melyben sok millió koronáról van szó, nem aktaszzerűen, hanem minden formaiság kikerülésével személyesen akarja elintézni. Erre a mi bürokratikus államunkban nem volt példa.

Udvarhelyvármegye lótenyésztése a múltban és jelenben.

— A székelyföldi kormánybiztos figyelmébe. —

Közlő: lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

XI.

Az újabb időben felállított ménesek közül első helyen kell megemlítenem Gyárfás Endre székelykereszturi ménesét. Ennek kancza-állományát az Ugron János felosztott ménesének kiválóbb kancza-anyagából és a Gyárfás-féle lóállomány arabs fajkanczáiból Gyárfás Endre alakította, a ki kanczái keresztezésére mindég a legjobb minőségű állami méneseket használta. Dicséretére legyen mondva, lóállományát olyan kiváló gondozásban és takarmányoztatásban részesítette, a milyenben Udvarhelyvármegyében senki. A nagy gondozással, bő abrakolás és jó takarmányozás mellett ápolt csikói kivétel nélkül igen szépen fejlődtek és szabályos testalkotásuk mellett a szép, nemes ló jellegét megtartva, kellő nagyságra nőttek ki magukat. Annakra kifejlődtek, hogy a kolozsvári kiállításokon több ízben jutalomdíjakat és elismerő okleveleket nyertek, nemcsak katonai czélokra vásárolták, hanem nagyobb igényeknek megfelelő házas és hámos lovaknak is vettek belőlük.

Később Gyárfás Endre birtokát bérbe adván, lóállományának létszámát lepassztotta s azok kezelését haszonbérleljére bizta. Ezért kisebb mértékben és kevesebb figyelemmel folyt a lótenyésztés, de azért a lóállományából meglévő egyedek még mindig igen jók.

Szintén az újabb időben alakult Udvarhelyvármegyében néhai boldogult Kemény Béla báró szenterzsébeti ménese is. A ki Kemény Béla bárót ismerte és figyelemmel kísérte azt a minden gögtől ment és mindenkit megbecsülő szerény munkás embert, — a ki nyugalmát, kényelmét feláldozta azért, hogy a közügynek szolgáljon s a ki Udvarhelyvármegye közgazdasági érdekeit úgy igyekezett elősegíteni, mint senki e vármegyében — észlelhette, hogy a nemes báró saját gazdaságát is úgy kezelte, hogy abban minden kiváló jó legyen és másoknak mintául és buzdításul

szolgáljon. Ezek az elvek vezették Kemény Béla bárót akkor is, a mikor ménesét a legjobb fajta aranyakából megalapította. S miután Szent-erzsébeten a ménállomás mindig nála volt, olyan elsőrangú méneseket hozott oda, a melyeknek ivadéka nála a jó gondozás és ápolás mellett szépen fejlődtek és lóállománya évről-évre nagy előhaladást mutatott. Ezen jó irányban fejlesztett ménes most a Kemény Béla báró halálával vejének Orosz Lajos cs. és kir. kamarás, huszárfőhadnagynak került a kezére, a ki — mint szakértő — bizonyára az apósa által megkezdett munkát tökéletességre fogja emelni és Szent-erzsébeten lesz Udvarhelyvármegyében a legjobb minőségű lótenyésztés.

Nem mulaszthatom el még egy lótenyésztésről említést tenni, a melyet — sajnos — tulajdonosa beszüntetett. Ez a Sperker Ferencz szentdemeteri lótenyésztése volt. A ki Sperker Ferencz szarvasmarhatenyésztését ismeri, elképzelheti, hogy a lótenyésztést is mily pontossággal és szakszerűen kezelte. Semmi áldozatot, fáradságot nem kimélt, hogy a legjobb minőségű ménesek kerüljenek a szentdemeteri ménállomásra. Csikóit olyan gondozás mellett nevelte fel, hogy azokat már 3 éves koruktól kezdve mind magas áron vásárolták meg katonai czélokra és más magasabb igényű szükségletekre. Ha Sperker Ferencz a lótenyésztéssel fel nem hagy, rövid időn tul-szárnyalta volna Udvarhelyvármegye összes lótenyésztőit.

Végül az egész vármegye területén lakó kisebb birtokosok is folytattak lótenyésztést kisebb-nagyobb eredménnyel.

E helyen is kegyelettel emlékezem meg Udvarhelyvármegyének hosszú időn keresztül ön-feláldozással működött lótenyésztésbizottsági elnökéről: néhai Gyárfás Domokosról, a ki hajlott kora mellett is minden tavasszal megjelent a ménes kiosztásakor a méntelepeken s ott küzdött és harczolt a vármegye érdeke mellett. Arra törekedett, hogy vármegyénk kapja lehetőleg a legjobb méneseket. Azonkívül magas befolyását arra használta fel, hogy a vármegye területén felváltva egyszer Székelyudvarhelyen, máskor Székelykeresztúron díjazással egybekötött lókiállításokat tartson. Ezekon kívül pedig szintén állami díjazás mellett székely és uri szekérvényeket rendezett felváltva egyik évben Székelyudvarhelyen, a másikon Székelykeresztúron. Egyszóval minden irányban buzdította úgy a székely népet, valamint az intelligens elemeket a lótenyésztésre. Az ő lótenyésztésbizottsági elnöksége alatt még virágzott Udvarhelyvármegyében úgy a népies,

Asszony nem szülhete ilyet,
Tej nem táplála, hanem élt fenn illatözönnel,
Elkerülték őt a szelek és harmatba fűrészté,
Arczait a hajnal s mert arczai szebbek azénál,
A hajnal csak azért lett szegyet vallva pirossá.
Nézzed bár szemeit, mi van abban földi? Az éjfé
Legfeketébb foltját napnak közelébe ha tenném,
Még az lenne talán szeme nyílt fényére hasonló.

Zalán futásában is a „deli Hajna“ Perczel Etelka képmása.

Tiszta sugár te,
Mely csillogva leszállsz az egeknek fénykebeléből,
A hév nap fűzes arczáról, te is el ne sötétítsd
Hajna szelid kebelét, mely szebb a reggeli hónál,
Szebb a hatyúnál s mint hajnal csillaga, oly szép.

Vörösmarty ez első szerelme megmaradt költői ábrándnak. Sohasem vallotta be Etelkának, hogy szerette. Tudta, hogy mielőtt Etelkát, büszke családnak nagy igényű gyermekét, megkérhetné volna, tekintélyes állást kell szereznie, ez pedig nem sikerült neki. Ilyen a költő végzete. Mire elérte az őt megillető dicsőséget, elszalasztja élete boldogságát és a dicsőséget többé nem élvezheti. Perczel Etelka máshoz ment feleségül, Vörösmarty pedig feljött Pestre, hogy folytassa dicsőséges küzdelmeit.

A sors utóbb kiengesztelte a költőt első szerelmi ábrándjának szétfoslásaért. Vörösmarty férfikorának is megvolt a szerelme és ez volt az igazi. Ezt már nem volt kénytelen visszafojtani. Már az egész ország ünnepelte őt, mikor a sors összehozta őt Csajághy Laurával, ki testvére volt Bajza József nejének. Bajza Józsefék házában Vörösmarty miadennapos volt. A költő már első látásra megszerette Laurát, ki fekete haju, feltűnő szép termetű, vig kedélyű leányka volt. Vörösmarty hozzá irt első verseiben szinte tréfás hangon évődik vele:

Nagy szálla vagy szememben kis leány,
Nem látok, bár szememben nincs hiány,
Nem láthatok sem földet, sem eget,
Csak tégedet, csak bűvös képedet.

Eldalolja, hogy szomjas, de szomját nem oltatja el sem a bor, sem a víz, még az egész Balaton sem. Ó lángot, tüzet szomjazik: Laura szerelmét. A költő szerelme egyre nő és egyre szenvedélyesebben dalol Lauráról: Eltépném lelkemet szerelmedért, énekl.

Rád nézek, mert gyönyört ad
Szemlélnem arczodat:
Rád nézek, mert öröm lesz
Még halnom általad.

Laurát meglepte az annyira ünnepelt költő szenvedélye, kit ő oly magasan látott maga felett. És Vörösmarty Laurának előbb a lelkét hódította meg, csak azután a szívet. De végre is meghódította és Laura az ő menyasszonya lett. Vörösmarty ekkor gyönyörű költeményt irt hozzá, a mit Laura hálásan fogadott, „Kapott-e valaha menyasszony szebb, szebb nászajándékot?“ — szölt évek múlva. E költemény „A merengőhöz“. Melyik magyar nő olvashatja meghatottság nélkül e költeményt.

Egész világ nem a mi birtokunk,
A mennyit a szív felfoghat magába,
Sajátunknak csak annyit mondhatunk.

Valóban, ha látjuk azokat a nőket, kiket épen tulzó igényeik tettek boldogtalanokká, nem dicsérhetjük eléggé a költő életbölcességét. Ezt a költeményt minden magyar anya vessé leányának szívébe.

Vörösmarty csakhamar oltárhoz is vezette Lauráját: e házasság tartós boldogság alapja, maga a menyekző valóságos örömműve volt. A költő, mint barátai leirták, közép termetű, izmos vállu férfi volt, kissé himlőhelyes. Vonásai rendszeren komolyak és melázók voltak, de ha felindult, kedves mosoly játszott ajkain. Magas homloka és nagy barna szeme tették arczát érdekessé. Szemében erős fény lángolt.

Lauráról házassálete alatt is csak a legbensőbb gyöngédséggel, szerető hálával emlékeznek meg:

Nem fáradsz-e reám mosolyogni, ha csüggedek és ha
Meggzedít a gond, túrni szeszélyeimet?
Nagy feladás vár rád: fiatal szivednek erényét
Tenni napul megtört életem árnya fölé.

E boldog házassálet nyugalmát csak a szabadságharcz gyászos kimenetele szakította meg. Vörösmarty, ki mint az almási kerület képviselője az országgyűlés tagja volt, 1849. júliusában az egyesült orosz és osztrák seregek előnyomulása Pest elhagyására kényszerítette. A bucsu szerető nejétől nagyon nehéz volt, úgy váltak el, mintha többé nem látnák egymást viszont. Hosszu bujdosása után azonban az osztrák kormány abba hagyta üldözését; és ő a fejevármegyei Baracs-kán újra találkozott nejével, ki aztán vele maradt halála napjáig.

E házasságot három gyermekkel áldotta meg az Isten. Fia, Béla, most a kuria alelnöke, nagyobb leánya, Ilonka, Magyarország legnépszerűbb miniszterelnökének, Széll Kálmánnak neje. Lelkes szívű honleány, ki mélyen átérezte atyja költészetét; és bár még gyermekeleány volt, mikor atyját elvesztette, mélyen emlékebe véste őt, erről tanuskodnak a Vasárnapi Ujságban megjelent naplótörédekei, melyekben eleven színezéssel irt atyjának szokásairól, kedvteléseiről, sétáiról.

E leányát Ilonának — barátai feljegyzései szerint azért keresztelte, hogy mintegy örökségül hagyja neki egyik legszebb költeményét, a „Szép Iluskát“.

Ennél szebb költői elbeszélést magyarul még most sem irtak. Szép Iluska, az ősz Peterdy leánya, ki lepkéket üz Vértés vadonában, midőn a vadászó Mátyás őt meglepi. A leány belészeret a királyba. A szüzies szerelemnek, a titkolt vágyaknak és a halálos bánatnak rajza megkapó. A liliumhullást, Szép Iluska hervadását mélyen megható színekkel festi Vörösmarty. A magyar leánynak vonzó, bájos, mesteri rajza ez.

valamint a birtokosság lótenyésztése. A lótenyésztés Udvarhelyvármegyében az ő halálával kezdett hanyatlani és fokozatosan megy a végpusztulás felé. Ez képezi rövid történetét az utóbbi idők lótenyésztésének Udvarhelyvármegyében.

Hogy miképpen lehetne ezen állapotot segíteni, szerény véleményemet egy következő cikelyben foglalom össze; kérvén az illetékes köröket és a vármegye gazdaközönségét, hogy jelen soraim iránt tanúsított figyelmét arra is kiterjeszteni, s ha valahol tévedtem volna, azt helyreigazítani sziveskedjek.

Feltűnési viselkedés nem bántott soha. Az elmondottakkal vármegyénk egy fontos és hajdan jól jövedelmezett gazdasági ágát akartam — „a Székely-Udvarhely” érdemes szerkesztőjének többszöri személyes felkérésére — elétárni; egyszerű, őszinte vonásokban megrajzolni azon hő ohajtásommal, vajha a multak dicső példái minél több követőre találnának a jelenben!...

Irodalom.

A magyar birodalom története. (Acsády Ignác műve. Megjelenik 2 kötetben, 40 füzetben. Kiadja az „Athenaeum”. Egy-egy füzet ára 60 fillér.) Ugy tetszik nekünk, hogy a „Magyar birodalom története” az utóbbi évek legkedvesebb könyve lesz. Azt a szakadékot tölti ki ez a könyv, mely bántóan tátongott előttünk: nem volt történeti könyvünk, mely terjedelmével az arany középutat foglalja el. Nem oly kis terjedelmű, hogy e miatt a műveltebb olvasóközönség igényeit ki nem elégítheti s viszont nem oly nagy terjedelmű, hogy e miatt ne olvashassa végig az élet gondjaival küzdő sokaság. Mindenképpen szerencsés gondolat volt tehát az Athenaeumtól, hogy a közszükséglet így eltalálta, mert a művelt, de szegényebb rendű ember is megkapja ez uton a maga történeti könyvét: oly könyvet, melyet végig is olvashat. A „Magyar-birodalom története” — a tervezet szerint — 80 ivnyi terjedelemben, 40 két ives füzetben jelenik meg. Egy-egy füzet ára 60 fillér. Elő is lehet rá fizetni hat füzetenként 3 korona 60 fillérrel, tizenkét füzetenként 7 korona 20 fillérrel, tíz füzetenként 6 koronával, vagyis a 40 füzetes, két kötetes munka ára 24 korona. Az Athenaeum biztosítja az előfizetőket, hogy a tervezett 40 füzetnél sem több, sem kevesebb nem lesz a füzetek száma s végezetül diszes és jutányos áru bekötési táblákról is gondoskodik, tehát e füzetes kiadás vevői a teljes munkát nyugodtan megrendelhetik. Oly kiadásról van szó, hogy mi is mondhatjuk: nyugodtan megrendelhetik. Nyugodtan és örömmel. Mi érdekeljen minket, ha saját nemzetünk története nem érdekel?

Az ellenkező képet, a hazájáról megfélemező, idegen bálványokért hevülő nőt is mesterileg festette Vörösmarty. Szemére hányja, hogy gyöngéd ott, hol annak lenni árulás és szivtelen ott, hol égnie kellene. Elnevezi gögös Gonerilnek, a kin az apaátok fogni fog. Egy másik költeménye, „Az elhagyott anya” inkább a szelid kérlelés hangján fordul a magyar nőkhöz, hogy szeressék a hazájukat, melynek oly sokat köszönnek.

Oly nők, kikhez e költemények szólnak, a mi napjainkban is élnek és hivalkodnak, ezek előtt nem lehet elégszer ismételni a költő hazafiságra buzdító, lelkes tanításait, melyeket ő oly szép versekbe öntött.

Vörösmarty nagy költeményeiben fenséges nőalakokat találunk. Hajnáról és Etelkéről már szóltam, de meg kell említenem Éniköt, ki a „Két szomszédvárban” szerepel. Gyenge leány, ki harcász férfiak között nő fel; míg a férfiakat harag és gyűlölség vezeti, Énikő megszokva szeretni, atyját és testvérét árasztja el gyöngéd gondjával. Szelid érzelmek és szent akaratok töltik el lelkét. A szomszédvár birtokosa, az ifju Tihamér boszút esküdött az ő családjá ellen, megöli bátyját és egy későbbi támadásnál véresen ront be Énikő atyjának, Káldornak várába. Mikor Éniköt meglátja, kit nem csupán a mennyei arcz és a deli termet széppé, de a legszebb lélek, mely mint tükörben mutatkozik szép testében, a bánat — csak vonzóbbá teszi őt. És a győztes Tihamér a szép leány látása mélyen megrendül. Nem örül többé győzelmének és midőn Éniköt a családjának pusztulásán érzett fájdalom sirba viszi, Tihamér mint az üzött vad, bujdosik világgá.

Oly eszményi alakokkal, minő Énikő, találkozunk Vörösmarty drámáiban is. Ilyenek Rózsa,

Utmutatás

a ragadós száj- és körömfájás ellen való védekezésre és ezen betegség gyógyítására.

(4. Folyt. és vége.)

Mit kell tenni a gazdának, ha valamelyik állatán észreveszi a ragadós száj- és körömfájást? A száj- és körömfájást, vagy ennek gyanuját a törvény értelmében azonnal jelenteni kell a községi bírónál vagy a jegyzőnél, a ki azt mindjárt megírja a főszolgabírónak és a m. kir. állatorvosnak, ez pedig azonnal kimegy, megvizsgálja a gazda állatát és ingyen jó tanácsal is ellátja, hogyan gyógyítsa ki azt.

Az a gazda, a ki az állatán fellépő ragadós száj- és körömfájást vagy annak gyanuját be nem jelenti, a törvény értelmében szigorú büntetést kap.

Addig is, míg az állatorvos kimegy, el kell szépen különíteni a beteget a többi állattól, úgy, hogy az más gazdának semmiféle állatával ne érintkezhessek, nehogy a betegséget más udvarban vagy tanyán levő állat is megkapja.

Ilyen betegségben szenvedő állatnak a tejét, különösen nyersen, nem szabad használni; mert az ilyen tejből az ember is megbetegedhetik és nagy kinokat szenved.

Mit kell tenni a gazdának akkor, ha a ragadós száj- és körömfájás már megszűnt az állatán? Ha már beteg állata egy sincs a gazdának, jelentse be ezt is a községi bírónak, vagy a jegyzőnek. Azután első sorban is alaposan tisztítsa meg azt az istállót és azt a helyet mind, a hol a beteg állatok tartózkodtak, vagy, ha csak egy percze is megfordultak; mert ott maradt a betegség csirája s ezt onnan ki kell pusztítani. A falat söpörje le tisztára és frissen ojtott mésszel jól meszelje be. Az istálló talaját ássa fel úgy 3 ujjnyira, a korhadt deszkákat dobja tüzre, a tetőzetet söpörje le tisztára, azután a jászlakat, istállóoszlopokat jó erős forró luggal surolja le, a hidlás alatt levő piszkot, trágyát és trágyalevet hordja ki avval együtt, a mit eddig lesöpört, felásott.

Ezeket jó mély gödörbe ássa el, hintsen rá egy réteg ojtatlan meszet és földelje el. A kitarított istállóba hordjon friss földet, új körömfát és másik padmaljdeszkát.

A kihordott trágyát frissen ojtott mésszel jól locsolja be s ha a hatóság erre engedélyt ad, ne ökrös szekerekkel, hanem lovas fogatokkal hordja ki a szántóföldre és ott lehetőleg azonnal lovasfogattal szántsa alá.

Kont Miklós hitvese a Bujdosókban, Lenke a Várnászban és Vilma a Fátoly titkaiban. Sőt Marót bán hitvesét, Idát, a ki megtántorodik, bünbánata és önfeláldozása tisztítja meg. Legtöbb lelkesedéssel festette a költő Tünde alakját, gyönyörű tündérjátékában a Csongor és Tündében, melyet az idén is nagy sikerrel adtak a Nemzeti Színházban. E fényes siker hirdeti, hogy Vörösmarty művei a mi prózai korunkban is mennyire megőrizték frissességüket.

Tünde tündérleány, kire tündérházában üdvnek századai vártak volna, de őt a föld szerelme a földre csábította és itt sok viszontagságon megy át, míg Csongor királyfié lehet.

E szem és arcz,
E kar és a rózsaujjak,
E sugárból alkotott test
És e minden oly dicsően
Egy tökélybe öszzevéve,
Egy van ily kép, mindörökké
Tünde, tünde, ah te vagy!

mondja neki Csongor. Míg e darabot nézzük, vagyis ha olvassuk is, legszebb ábrándaink elevenednek meg erre az időre. Vörösmarty fantáziája kiragad minket a közönséges élet gondjából és költészete csodás országába emel.

A ki ennyi alakban és ily fönségesen tudta a magyar nőket dicsőíteni, az méltó, hogy Magyarország minden hü honleánya őrizze emlékezetét. Minél szomorubb idöket élünk, minél komorabb a valóság körülöttünk, annál inkább van lelkünknek szüksége oly üdítő, edző, magasztos költészetre, minő Vörösmarty Mihályé.

Gróf Kreith Béláné
Markovits Natália.

Székely műkedvelők.

Medesér jóra való községnek mintegy 17—20 számból álló legény- és leány-ifjúból álló serege az odaváló derék tanító vezetése alatt bevonult a székelység egyik — látszólagos — központi helyiségébe: Székelykereszturra, hogy egy színmű előadásával bemutassa a szép, nemes és erkölcsös dolgok iránti érzésük mellett arra irányuló munkásságukat is; bemutassák, hogy van szellemi, értelmi és erkölcsi hullámozás és van a szélpontokon is vezér és őrálló. Előadták: Lukácsi Sándor „Kósa Jutka” című 3 felvonásos népszínművét. Nem czéлом bírálatot mondani a népszínmű anyaga, feldolgozása és műértéke felett s az sem, hogy az előadást és a szereplőket bonczkés alá vegyem. Annyit azonban szükségesnek tartok megjegyezni és az ilyen mű előadást rendezők szives figyelmébe ajánlani, hogy a darabok megválasztásánál főszólyt annak erkölcsi tartalmára és irányára helyezték. Az a szempont lebegjen előttük, hogy a tanítással erkölcsileg is nemesítsenek, emeljenek. A jelen darabnál ennek a közvéleménynek inkább megfelelőt találhattak volna színűirodalomunkban. Azt sem hallgathatom el, hogy az előadás a maga egészében azt a benyomást tette rám, mintha a szerepek kiosztásánál személyi tekintetek vezették volna a rendezőt. Ez pedig hiba nemcsak az előadás sikerét illetőleg, hanem — szerintem — főképen azért, mert a még falu helyen is fennálló osztály- és rangkülömbözet az eléggé nem ostromolható válaszfalakat építi, erősíti.

Tudom, hogy nagy nehézségek állják útját s a családi érdekek ki nem elégítése csaknem egy jelentőségű az ügy bukásával, de meg- és lekell küzdeni s a ki ilyen serget ennyire képes kiképezni, mint a medeséri derék tanító: az győzedelmeskedik ezen a nagy akadályon is. Ha a jelen alkalommal szereplők is annyira a maguk helyükön lettek volna mind, mint Bartalis Dénes (kovács mester), Bartalis Balázs (a kovács fia), Varga Judith (árva leány), Derzsi Etel (szegény asszony) s főképen Szabó János (drótos tót) — kit mellesleg figyelmeztetek, hogy vigyázzon, nehogy túl menjen a határon, a mire úgy látszik, hajlandósága van — bizonyára még egyöntetűbb és művészi értékben is dicséretre méltóbb lett volna az előadás, a mely így is felülemelkedik és jóval magasabban áll az ebbe a körbe tartozó s nem egy helyen bemutatott előadásoknál. Jól van; dicsérlek kedves ifju barátaim és hugaim. Igaz élvezettel, gyönyörrel hallgattalak és szemléltelek. Láttam bennetek azt a nemes, jóra, szépre fejlődőképes anyagot, a mely csak mesterére vár, hogy formát, alakot öltösz. Ti megtaláltátok! Becsüljétek meg! Annyival inkább becsüljétek meg, mert bizony mondom, hogy titeket is ő, egyedül ő becsül értéketek, érdemetek szerint. Ő, a ti tanítótok, a ki mint jó magatok, a társadalom magas — ugynevezett intelligenciája — műbíráló, vezető osztályai előtt alig vagytok számbajövék; valamivel többek a semminél. Ugye bár, nagy, jó reménységgel jöttetek Székelykereszturra? Bizton hittétek, hogy ottan lesznek az első sorokban a polgárság színe-java, az értelmi és erkölcsi élet hivatott, kötelezett zászlóvivői? Hiszen többen közülök jó ismerőseitek s a legtöbb, miképpen ti székelyek, a kik bizonyára méltányolják a ti jóakarokat s elősegítnek s az általatok nyújtandó élvezetért anyagi segílyt nyújtanak arra a czélotok megvalósítására, hogy önmaga tokat képezze, ne csak vérben legyektek egyik, de ha el nem is érhetitek a tudós magas lajtorját: legalább megközelítsétek, tudjatok velük beszélgetni?! De ám, látjátok, a remény nyomában itt van a csalódás! Ez is arra tanít, hogy önmagatokon kívül alig van valaki, még saját véretek közül kiemelkedett testvéreitek között is, a ki a székely boldogítás szent munkájában s hangzatos szépmondások hangoztatásánál többet tenne; legtovább, midőn politikai, társadalmi ügyekben segílyetekre van szükség, nagyot mulat veletek s csattanósan parolázik. De azért te székely ifjuság, ne csüggedj; adj életjelt, tanusíts szépre és jóra fogékony jellem vonásod mellett, ilyen és ehhez hasonló tetteiddel is. Ma ketten, holnap négyen és így tovább többen és többen teszünk biznyságot mellettetek, hogy a nagy nyilvánosság előtt sem szégyenlünk, de nyíltan valljuk: testvérünk vagy! Dicsérettel és elismeréssel köszöntlek székely ifjuságunk kicsiny serege: medeséri székely műkedvelő legények és leányok! Legyetek kitartók a munkában s önmivelésetek szép feladatában.

Valaki.

Különfélék.

Adventben

Vihartépte zászló ragyogó foszlánya
Kibontva hát újra? Gyül a nép alája.
Sereg a seregre, tábor tábor váltva
„Üdvözölve légy te, dicsőség királya!”

Nagy a sereg, száma egyre szaporodik,
Megharsant a kürtjel, pusztában szó hallik.
Gyül a zászló alá, a hit katonája
„Üdvözölnek téged, dicsőség királya!”

Letette dolgozó köntösét az élet,
Uj, fénylő ruhába öltözik a lélek.
A Messiás jöttét egész világ várja:
„Üdvözöllek én is, dicsőség királya!”

Lelkemben újra gyul az erős, élő hit,
— A közöny, kétkedés elveszti harcait, —
Zászlód alá állok, intésedre várva:
Követlek örökké, dicsőség királya!

Zászlód, ha megtépett... mégis dicső nekem
Viadalra hívó, győzni vívó jelem;
A véglegelhetig esküszöm alája:
„Üdvözöllek téged, dicsőség királya!”

R.

— **Olvasóinkhoz.** A „Székely-Udvarhely” m. t. olvasó közönsége bizonyára osztozni fog azon örömlünkben, mely egyszersmint lapunkra nézve megtisztelő és szellemi növényének emelésére valóságos nyereséget jelent. Fülel Sz. Lajos m. kir. postatakarék-pénztári számvizsgáló, országos nevű író és hírlapíró barátunkat, aki — mint e város hű fia — lapunkat eddig is valóban ritka önzetlenséggel, páratlan odaadással, közkedveltségű dolgozataival és előfizetésével is hiven támogatta: mai naptól kezdve a „Székely-Udvarhely” főmunkatársának szerencsések voltunk megnyerni. Midőn ezt az örömdíjat eseményt m. t. olvasóink szíves tudomására hozzuk, egyuttal kérjük, ajándékozának meg továbbra is nagybecsű bizalmuk- és támogatásukkal s mi azt mindenkör a közérdek hív szolgálatával kívánjuk meghálálni.

— **Kijelölés.** A székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén működő esküdtzéki bíróság elnökének az 1903. évre Bodolla Gábor dr. kir. törvényszéki elnök és helyettes elnöknek László Domokos kir. törvényszéki bíró jelöltettek ki.

— **Vármegyei Hivatalos Lap.** A mit nyolcz év előtt a „Székely-Udvarhely” kezdeményezői és megalapítói jónak, helyesnek, szükségesnek tartottak, azt ma már az egész ország vármegyei részére törvényes alapon kötelezővé tette Széll Kálmán m. kir. miniszterelnök, mint belügyminiszter 125,000—1902. B. M. számú „Vármegyei ügyviteli szabályzat”-ával. Ennek V. fejezetében a 150. §. így szól: „Az 1901. XX. t. cz. 33. §-a kezdve minden vármegyében külön lapként „Vármegyei Hivatalos Lap”-ot kell létesíteni, illetőleg a már meglevő hivatalos lapot — a szerzett jogok lehető kímélete mellett — e szabályrendelet rendelkezései szerint kell átalakítani.” A „Székely-Udvarhely” már nyolcz év óta teljesíti a miniszter rendeletében részletezett kívánalmakat s azt jövőre is hajlandó tenni — a községek és a vármegye pénztárainak újabb megterhelése nélkül. Epen azért hisszük és reméljük, hogy az intező körök és maga a törvényhatósági bizottság — tekintettel arra, hogy nyolcz év óta sem a szerkesztést, sem pedig a kiadást illetőleg egyetlen egy eset sem fordult elő, melyből köteleltségmulasztást megállapítani lehetne — megtisztelő bizalmát jövőre sem fogja megvonni a „Székely-Udvarhely”-től. Ezt annál is inkább reméljük, mert maga a miniszteri rendelet sem zárkózik el a szerzett jogok érvényben tartásától, sőt azt hangsúlyozza.

— **A székely mentési munkát** derekasan megkezdette földmivvelésügyi kormányunk. Pirkner János orsz. állattenyésztési felügyelő, Hreblay Emil orsz. baromfitenyésztési felügyelő, Ladányi György dr. miniszteri tisztviselő, Koós Mihály dr. a székelyföldi miniszteri kirendeltség titkára, Meiszner Ernő segesvári ker. állattenyésztési felügyelő

és Vásárhelyi Albert nagyszabonyi ker. állatteny. felügyelő most utazzák be a Székelyföldre, hogy a Darányi földmivvelésügyi miniszterhez itt utazsakor előterjesztett s az állattenyésztés körébe vágó kérelmek kivételét szakértőleg a helyi érdekkeltséggel megvitassák. S így elkerülvén a bürokratikus, levélbeli hosszúságú tárgyalásokat, rövidebb uton juthasson székely népünk az ohajtott kormánysegítséghez. A miniszteri és kormánybiztosi kirendeltség e hó 27-én, a délutáni vonattal városunkba, Székelyudvarhelyre érkezett. Kishalmagyai Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja és a gazdasági egyesület tevékeny elnöke, sürgősen rendkívüli ülésre hívta az egyület választmányát, melynek tagjai — tekintve az idő rövidségét — elég szép számban gyűltek össze a vármegyeház kistermébe. Hollaky elnök igen meleg szavakkal üdvözölte a kiküldötteket s bejelentette, hogy Orosz Lajos földbirtokos az egyesület alapító tagjával jelentkezett és ezen alapon már most részt vesz a választmány ülésén. Lelkes éljenzéssel fogadták az új tagot, aki — úgy látszik — érdemes apósától örökölt meleg érdeklődéssel viseltetik közügyeink iránt. Pirkner főfelügyelő megköszönte a szép fogadtatást és áthatva a mentési akciótól, megjelölte idejövételük célját. A választmány örömmel fogadta azon bejelentését, hogy Sándor János miniszteri biztos közbenjárására a mezőhegyesi gulyából egy nagyobb tehénsoportot engedélyezett a földmivvelésügyi miniszter. Ebből a vármegye tenyésztésének javítása céljából mintegy 50 drb megtelelő volna. A sertésenyésztésnél az eddigi iránytól eltérőleg, a hussértés meghonosítását ajánlja. Mig a juhtenyésztésre nézve kijelenti, hogy Sándor János kormánybiztos az erdővidéki kisgazdák részére vásárlandó juhokra 30000 koronát eszközölt ki a miniszternél. A baromfitenyésztés okszerű fejlesztése céljából Székelykeresztúron a tanítóképzővel kapcsolatosan mintatelepet létesítenek és a gazdasági szaktanári állást rendszeresítik. Később pedig Török Albert dr. nyug. főispán felszólalására a felügyelő azon fontos kijelentést tette, hogy a legelők javítására vonatkozó törvényjavaslat már készen van s annak megvitására a földmivvelésügyi miniszter közelebről anketet hív össze. Főispánunk az ülést egész végig magas színvonalon tartotta s igen sok, népünk közvetlen érdekeit szolgáló eszméket vetett fel és helyes megjegyzései sokszor újabb és újabb irányú adatok a különben nagyon érdekes eszmecseréknek. A felszólalók elsője Ugron Zoltán volt, aki sok gyakorlati tapasztalatról tanuskodó dolgot mondott el. Hasonló módon szóltak: Török Albert dr. Nagysolymosi Konez Ármán, Orosz Lajos, Hlatky Miklós, Zonda József tvh. kir. állatorvos, Demeter Lőrincz dr. főszolgabíró és mások. Az egyes felszólalásokra főképen Pirkner János főfelügyelő, majd Koós Mihály dr. a miniszteri kirendeltség titkára, Meiszner ker. felügyelő adtak kimerítő és helyes utbaigazításokat. Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő pedig a baromfitenyésztés érdekében lelkes és hatásos felszólalást tartott. Az értekezlet este 7 órakor ért véget s a kiküldötteket Hollaky Arthur főispán és Domokos Andor dr. alispán látták vendégül. Másnap a reggeli vonattal Székelykeresztúrra s onnan tovább utaztak.

— **Varga Dénes** alsósiménfalvi unitárius papot a felsőrákosi tekintélyes egyházközségbe egyhangulag megválasztották és ezt Ferencz József püspök is jóváhagyó tudomásul vette. A tehetséges fiatal pap új állomását közelebről elfoglalja.

— **Törvényhatósági bizottságunk** ez évi harmadik rendes közgyűlését jövő hó 19-én fogja megtartani. Az ezt megelőző állandó választmányi ülés december 9-én lesz.

— **Gazdaközönségünk figyelmébe.** A gazdasági egyesület utján, a mezőhegyesi gulyából magyar fajta tenyésztőket kaphatnak részletfizetésre azon gazdák, a kik decz. 2-ig bezárólag az egyesület elnökségénél — táviratilag is — bejelentik, hogy akarnak-e és hány darabot kapni. Az ár 204—224 korona között váltakozik, husárban megbecsülve. A tehének eddig igazva nem voltak, nem is fejettek, tisztán borju nevelésre voltak használva.

— **Törvényhatósági biz. tagválasztás** Városunk választó polgársága tegnap Kovácsy Albert dr. tehetséges fiatal ügyvédet szótöbbséggel törvényhatósági bizottsági tagnak választotta.

— **A székelyudvarhelyi Jótékony Nőegyesület** 1902. december 6-án a „Budapest”-szálló disztermében táncszal összekötött jótékonycélt te a e s t é l y t rendez, melyre a nagyközönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Teaestély kezdete 7 órakor; a táncmulatság 10 órakor. Belépő-jegy ára: személyenként 1 korona, ta-

nulóknak 60 fillér. Páholy, illetve karzat-jegy 1 korona. Izletes hideg ételekről és italokról gondoskodva van. Tudomásul: A teaestélyen minden ételnek és italnak szabott ára lesz. 1. Egy adag bármiféle hideg sült kenyérral 70 fillér. 2. Egy adag bármiféle tészta 30 fillér. 3. Egy adag tea tejjel vagy rummal 30 fillér. 4. Egy adag fekete kávé 20 fillér. 5. Egy fél liter tiszta asztali bor (fehér) 60 fillér. 6. Bibarczfalvi víz literenkint 20 fillér. 7. Szivarok szabott árban, minőség szerint.

— **A gazdasági egyesület választmánya** decz. hó 8-án d. u. 3 órakor a megyeház kistermében ülést tart, melyre a tagok ezennel meghivatnak.

— **Tanítók értekezlete.** Az állami tanítók fizetésének rendezése ügyében Udvarhelyvármegye tanítósa — minden jelleg nélkül — értekezletet tartott e hó 29-én a vármegyeház kistermében. Ez általános értekezleten teljes higgadtsággal tárgyalták az állami tanítók ügyét Szász Ferencz elnöke alatt. Gyűlés végén tisztelegtek a vármegye főispánjánál, ki a töle megszokott előzékeny jóindulattal fogadta a tanítókat. A részletes tudósítást jövő számunkban közöljük.

— **Iparosaink és vármegyénk háziiparosai különös figyelmébe.** Az aradi és debreczeni karácsoni bazarba mindazok, a kik tárgyakat jelentettek be, avagy bármelyik helyre tárgyakat kívánnak küldeni, sziveskedjenek azokat folyó évi deczember hó 4-ikéig a vármegyeház nagytermébe felszállítani és ott Ádam Albert jegyző urnak átadni. A kiknek tárgyai beszállítva nem lesznek, azok elküldéséről a bizottság nem gondoskodhatik.

— **A fővárosi gróf Kreith-féle 1848—49-iki Ereklje-muzeumban levő Vörösmarty gyűjteménynek** gyarapítása végett a muzeum fölkeri mindazokat, a kiknek régebb kiadású Vörösmarty képek vannak, hogy azokról a Vörösmarty gyűjteményt (Budapest, Városház utca 14.) gróf Kreith Béla címére küldött levélben értesíteni sziveskedjenek, megemlítve, hogy a kép mikor és hol jelent meg, ki a rajzolója és kiadója, továbbá hogy a képtulajdonos szándékozik-e az illető képet eladni vagy elcserélni a muzeumból küldhető más képért. A Vörösmarty gyűjtemény megvásárolja a költőnek minden megszerzhető arczképét, kéziratát vagy régebb kiadmányu műveit és szívesen honorál mindenkit, a ki valamely megszerzhető Vörösmarty emlékeknek csak a holletét is tudatja.

— **A székelykeresztúri Székely Társaság** szerdán tartotta ülését Ugron Zoltán elnöke alatt. Az aradi és debreczeni karácsoni bazarokba küldendő háziipari cikkekéről jelentés tétetett. A Társaság az összegyűjtendő cikkek az udvarhelyi iparfejlesztő-bizottság tárgyaihoz csatolja. Pamut, len, kender és gyapju szőtteket, agyag diszedényeket, himzéseket és szalma cikkekét szerez be a Társaság 550 korona értékben a keresztúri járás területéről. Küld továbbá a Társaság mintacikkekét a budapesti Bettelheim és Társa cégnek a vasuti állomások bazarjai számára. A Társaság dalkörének az Urániában való szereplése tárgyában megkeresi az Uránia r.-t. igazgatóságát. A dalkör 14 taggal és 2 székely népzenezzsel (klarinetos és cimbalmos) utazna fel. Tárgysorozatba több eredeti székely népdal, virágének és ballada (köztük pogánykori) van felvéve; továbbá székelynépviseletben egyik tag székely táncokat mutatna be székelyzene kísérettel. A társaság dalköre a Debreczenben rendezendő székely hangversenyen is részt vesz deczember végével.

— **Halálozás.** „Nagyapó”, Benedek Elek édes atyja meghalt. Elköltözött az élők sorából. Révai Pál sepsiszentgyörgyi ev. ref. pap temette el — ohajtásához képest. Temetésén a baróthi tanárok, az erdővidéki papok és egész Erdővidék apraja-nagyja megjelent. Elhunytáról a széleskörű családától következő gyászjelentést vettük: „Bánatos szívvel adjuk hírül minden jó emberünknek, hogy kisbaczoni idb. Benedek Huszár János, a felejthetetlen édes jó nagyapó, munkás életének 88-ik, példaszzerű házas életének 60-ik évében, f. évi november hó 23-án jobblétre szenderült. Egyik kezében ekeszarva, másik kezében kard: így szolgálta hazáját nagyapó, a székely huszár, a szántó-vető gazda ember. Isten őt nagyon szerette s hosszú élettel ajándékozta meg. Könnyes szemmel, de Istennek bölcs végezésébe való megnyugvással álljuk körül a mi fehér haju patriarkánk ravatalát mint: özvegy, gyermekek, unokák, dédunokák, a közel s távoli atyfiak. Drága halottunkat f. hó 25-én d. u. 2 órakor helyezzük örök nyugalomra a kisbaczoni temető-kertben, a ref. egyház szertartása szerint. Le-

ott a szent életű ember emléke! Nemes, ének példája világosítson előttünk mindenünkben! Kisbaczon, 1902. nov. hó 24-én.

Benedek Jánosné született Benedek Benedek Gábor, Éva (özü. Nagy József), Elek, gyermekek. Benedek János, Mária (Sándorné), Teréz (Péter Izsákné), Anna (Józsefné), András, Márczella; — Nagy Bardocz Samuné, Ida (Incze Lászlóné), Nagy Lujza (Nagy Pálné), Gizella (Simon Péterné), Ferencz; Benedek Marcell, János, Flóra, Elek, Rózsika, unokák. Benedek Vilma, Viola, Margit; Péter Gábor; Benkő Andor; Bardocz Miklós, Mariska; Nagy Anna, Gyuri; Simon Piroska, Gizella; Aranka, dedunokák. Benedek Gáborné, Elekné, Nagy István, Bardocz Samu, Sándor, Péter Izsák, Csorba Gyula, János, Nagy Pál, Simon Ferencz és László, nagyapó menyei és vejei.

Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet léte- illetve a meglévő váltós hitelszövetke- lyenné leendő átalakításán fáradoznak vá- ban iparosaink. Már két közgyűlés volt ös- zében a mindenesetre nemes cél kerestül vite- zésben — sajnos — egyik sem volt hatá- sós számú. Keresik-kutatják az okát a vá- lóhelyzetben lévő iparosok s végtelenül csó- nak az ügy iránt melegen, őszintén és mel- lőleg nélkül érdeklődők. Sehogy sem tud- megmagyarázni: minő okok tartják távol az új tagokat a megjelenéstől, holott úgy ipa- rnak, mint gazdálkodó közönségünknek ki- hatatlan előnye származnának az átalaku- ló hitelszövetkezet. A „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet” igazgatósága, harmadszor is el- kezdte az átalakítást kimondó rendkívüli köz- gyűlés összehívását s annak határidejét folyó évi november 28-án d. u. 3 órára tűzte ki, melyre most felhívjuk a Hitelszövetkezet tagjainak figyelmét.

A budapesti „Székely kör” legközelebb né- értekezletet tartott, melyen jelen volt Dr. Rffy Gyula dr. diszelnök is. A gyűlést vez. Albert dr. elnök, vármegyénk fia, vezette. értekezlet egyik tárgya volt, hogy mikép lehet városi összes székely intelligenciát tömöríteni. A vonatkozólag Füle i Sz. Lajos terjedelmes beszédet terjesztett a választmány elé. Gy. Rffy indítványára a kör háromtagú bizottságot kü- ldi ki, mely F á b i á n László dr. elnöktele mel- lőleg Füle i javaslatát tárgyalja. Ezután az újab- ban jelentkezett 16 tagot vették fel a körbe és Dr. Rffy dr. lelkes szavakban hívta föl a ta- gokat egymás támogatására. „Becsüljük meg ma- rkat és akkor követelhetjük, hogy mások is megbecsüljenek”. Megemlékezett ezidőszert egyet- len székely szobrászunkról, Istók Jánosról, akinek művét 26-án leplezték le a muzeum-kert- ben, melyen a kör testületileg vett részt.

Fillérestély. A polgári önképző-körnek november 1-én tartandó fillérestélyén Kertész Albert elnök, Jakab Vilma és Gözsi László szaval- tak, Bedő Béla hegedűn játszik, Kolombán Jenő zenonogot ad elő és Gözsi L. Gramofonon ját- szik. Az estélyt Mészáros Róza, Szentes Ilona és Mészáros Zoltán és Biró Árpád rendezik.

A székely gazdasági akció. Darányi föld- művelési miniszter székelyföldi tanulmányjának közzétételére hamar meg lesz a kívánt sikere. A miniszter a székelyföld gazdasági talpraállítására az ez irány- ban megindítandó munkálatokra hirtelen 200,000 korona hitelt fog kérni a törvényhozástól.

A gyermekbetegségek keletkezésének megelőzése abban rejlik, hogy a gyermek oly- képpen és erős ellentálló képességet kifejtő szer- vezettel bírjon, mely a baj csiráját fejlődni nem enged. Különböző ez célzó gyógyszerkészítme- nyek vannak forgalomban, de általánosan tudott dolog, hogy egyetlen szer létezik, mely a hozzá- fűzött varakozásnak minden tekintetben megfelel és ez a csukamájolaj. A gyermekek a közön- séges csukamájolaj bevitelétől undorodnak s ezért nagyon hézagpótló a Zoltán-féle csuka- májolaj, melynek sem ize, sem kellemetlen szaga nincs s gyermekek, valamint felnőttek szí- vesen veszik be. Tápereje nagy és könnyen emészthető. Üvege 2 korona a gyógyszárakban.

Új állattenyésztési felügyelőség a Szé- kelyföldön. Darányi Ignác földművelésügyi mi- niszter Sepsiszentgyörgy székhelyvel Csik, Három- szék és Brassó vármegyékre kiterjedőleg új ál- lattenyésztési felügyelőséget létesített. Az új felügyelőség működését már december 1-én megkezdte.

Tüz. Körspatak községét — írja tudó- sítónk — a Gondviselés újabb csapással látogatta meg. A napokban kigyuladt özü. Józsné csüre és hamuvá égett. A lángok már a házba is bele- kaptak, de szerencsére egy pár idején érkezett ember a nagyobb bajnak elejét vette, a mi ha- nem sikerül, tekintettel az összezsufolt szalmás és zsindeyes épületekre és felhalmozott takar- mányra, egy egész utczerész megsemmisül. A tűzoltóság gyorsan megjelent. Azonban a gya- korlati kezelés hiánya és a tűzoltószerek elhanya- golt állapota igen érezhető volt. Szerencsére volt az is, hogy nappal és csendes időben történt és a nép is otthon volt — kivéve a károst. A tűz valószínűleg véletlenség folytán keletkezett. Az épület biztosítva volt. Azonban a szegény asz- szony kára így is jelentékeny.

Hirtelen halál. Hadnagy Jakab zetelaki lakost, a ki e hó 24-én a Sikaszó nevű erdőből fát szállított, hazajövet egy meredek oldalon a fászekér elütötte és mintegy 3 órai szenvedés után meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

— Igazmondó jelige alá rejtőzve, ön megmarni igyekeznék tanító-társát mással szemben tanusított — sze- retetlenség miatt s ugyanakkor hasonló hibába ejti ön- magát — személyes gyűlölsége. Felhívja az illetékes ható- ságokat kollégája viselkedésére s feleli saját hibáját, mely emezénél cseppel sem kevesebb. Igen csodálkozunk, hogy ilyen ádáz gyűlölködésben levő embereket egymás mellett miért tart felsőbb hatóságuk. Már a kezdeténél szét kellett volna plántálni más-más vidékre. A mi késik, valószínűleg elmaradni nem fog. Undorodunk az ilyen közleményektől s még fizetett helyen sem közöljük.

Hivatalos rész.

Négy székely család és 12 leány alkalmá- zása. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 17011 — 902. alisp. Hirdetmény. A komádi kender fonógár telepen négy székely család és 12 leány, kik 16 éven felül vannak, nyerhet alkalmazást. A férfi családfele egész éven át 80 kr napszámot kap. A leányok a kender tilolást végzik s egy méter- mázsa kender kitilolásáért 120 krt kapnak. Ezenkívül a gyártelepen ingyen lakást, fűtést és világítást kapnak. A tiloló leányok ezen kívül újévkor még 20 korona jutalomban is részesülnek. Ujíránt folyamodványok vagy szóbeli jelentkezé- sek f. év december 15-éig hozzám teendők meg. Székelyudvarhelyen, 1902. november hó 27-én. Damokos, alispán.

Pályázat katonai alapítványi helyekre. Sz. 3960. Nagyszeben, 1902. október hó 23-án. Az erdélyi kerületi rokkant alapítványi II. számú osztálynál legénység özvegyei és árvái részére két megüresedett egyenként évi 21 koronányi alapító helyre az 1903. év márczius hó 1-ig terjedő időre ezennel pályázat hirdettetik, egy- dejűleg az alapító levél legfontosabb határozvá- nyai köztudomásra hozatnak: 1. Ezen alapít- ványra igényt tarthatnak: a) az 1813., 1814. és 1815-ik évi hadjáratok alkalmával rokkanttá lett, vagy a csatában elesett, a Királyhágón inneni kerületben született katonák az őrmestertől le- felé, b) azon altisztek és gyalogosok segélyt igénylő özvegyei és árvái, kik a Királyhágón in- neni kerületben születtek s egy későbbi alkalom- mal a cs. és kir. közös hadseregben rokkanttá lettek, vagy a csatákban elesettek. Ha egy ily mó- don minősített legény — katoná — után özvegy és árvák maradtak, úgy első sorban csak az öz- vegy tarthat igényt a segélyezésre, az árvák pe- dig csak az anyjuk halála, avagy más módon be- következett jogvesztés után nyerhetik el a segé- lyezést. 2. Igényt pedig nem tarthatnak: a) azon özvegyek, kik újból férjhez mentek, vagy oly tár- sadalmi állásba jutottak, mely az évi huszonegy koronányi (21) segélyt hatszorosan fölülmuló jö- vedelemmel van összekötve, vagy a kik elköve- tett bűntény miatt törvényileg fenytve lettek, b) azon árvák, kik a nagykorúságot, azaz a fiu ta- goknál a 20-at, a leányoknál a 18-ik életévet be- töltötték. 3. A kérelmezők személyiségét, illetőleg az alapítványra való ajánlási jog a törvényható- ság első tisztviselőit a cs. és kir. illetékes kerü- leti pótcsapat parancsnoksággal egyetértőleg il- leti, miért is az elbocsátó levél (elbocsátási iga- zolvány) stb.-vel közzé kellőleg felszerelt kérvények, melyekben az alapítványért folyamodóknak sze- mélyi viszonyaik közelebről jelzendők, legkésőbb 1903. év február 15-ig az illető pótcsapat pa- rancsnokságokhoz beküldendők. Van szerencsénk Nagyságodnak ezeket az alantós szolgabírói és

polgármesteri hivatalok értesítésének szempont- jából alkalmas kihirdetés végett becses tudomá- sára hozni. Az ajánlási jog, mely, a mint említve lőn, az illetékes cs. és kir. pótcsapat parancs- nokság egyetértésével gyakorlandó, gyakorlása egységes eljárásának céljából megkerestetik a beérkező folyamodványokat a mellékelt minta szerint készitendő ajánlási listának kíséretében 1903. február hó 15-ig az illetékes cs. és kir. pótcsapat parancsnoksághoz, mely aztán ennek idevaló előterjesztését eszközölni fogja, átkül- deni. A hadtestparancsnok és kormányzó tábor- nok helyett: Varesanin s. k. sz. Udvarhelyvár- megye alispánjától. Sz. 16651—902. alisp. A „Székely-Udvarhely” cz. hivatalos lap tekintetes szerkesztőségének. Helyt. Fenti hirdetményt a lapnak legközelebbi számában leendő közzététele céljából van szerencsém megküldeni. Székely- udvarhelyt, 1902. évi november 20-án. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

Talált kulcsok. Udvarhelyvármegye alispán- jától. Sz. 16729—902. alisp. Valamennyi község előljáróságának. Közhirrétel végett értesitem, hogy folyó hó 14-én reggel Oklánd község korcsmája előtt az utcán egy kis lánczra fűzve 5 drb kis „Wertheim” kulcsot találtak. A láncz két vége sárga dróttal van össze erősítve és a szolgabírói hivatal vette őrizet alá. Sz.-udvarhelyen, 1902. évi november hó 25-én. Damokos, alispán.

Felfogott és eltévedt állatok. Udvarhelyvár- megye alispánjától. 15999., 16449., 16554., 16898—902. alisp. sz. Valamennyi község előljá- róságának és Székelyudvarhely város polgármeste- rének. Közhirrétel végett értesitem, hogy Szent- király községben 3 drb bival (1 drb 4 éves üsző borjuzónak mutatkozik) felfogott. Etédi Horváth Ferencznek egy 7 éves barna szőrü (bal oldalán a nyereg helyen egy tallér nagyságu fehér csillag- jegy, bal temporáján bélyegsütés), törpe növésű, vágott farku kövér kanczaja eltévedt. Kalapács Ig- názatelaki lakosnak pedig 1 drb 2 és 1 drb 2 éves (piros-szörűek) kancza-lova (jegy nélküliek) f. hó 7-én istállójából kiszabadultak s azóta nem talál- ják. Végül Tamás István szentegyházaláhfalvi lakosnak a közs. legelőről 1 drb 2 éves, sötét pejszörü kanczacsikója eltévedt. (Egyik fülén ha- sítás van.) Székelyudvarhelyt, 1901. nov. 26-án. Dr. Damokos, alispán.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától 16700., 16735., 16922., 16688., 16896., 17100 —902. alisp. sz. Székelyudvarhely város pol- gármesterének és valamennyi község előljáróságá- nak. Korond, Ujszékely és Daróc községek szarvas- marha állományaiban a ragadós szá- és körömfá- járs járványosan fellépett s a községi zárlatok el- rendeltettek. Jánosfalva és Városfalva községek a veszkerületbe bevonattak. Ellenben Bene és Szent- miklós községek szarvasmarha állományaiban a járványosan uralgott ragadós szá- és körömfájás, valamint Márafalva község sertésállományában a sertésvész megszűnt s az ezekre vonatkozó községi zárlatok feloldattak. Székelyudvarhelyt, 1902. nov. hó 24-én. Dr. Damokos, alispán.

A vármegyék pénzkezelése és számvevőségi teendői. Udvarhelyvármegye alispánjától. Szám 15893—902. alisp. Valamennyi községi és kör- jegyző urnak. A vármegyék pénztári és számvevő- ségi teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III. t.-cz. életbeléptetése s a vármegyei központi és gyámpénztáraknak, a számvevőségi ügykezelésnek állami kezelésbe való átadása és átvetele iránt a belügyminiszter ur ő nagyméltósága által 117,000—902. szám alatt kiadott körendelet alapján mi- heztartás és szigorú alkalmazkodás végett a kö- vetkezők rendelem: A községek kellő tájékoz- tatása céljából a folyó évi december havában, h e t e n k é n t l e g a l á b b e g y s z e r, a szokásos módon közhirrre teendő, hogy: 1. A vár- megyei központi és gyámpénztár 1902. évi de- cember hó 31-én működését beszünteti. 1903. évi január hó 1-től fogva a vármegyei központi és a gyámpénztár teendői a vármegye székhelyen levő kir. állampénztárra (adóhivatalra), a várme- gyei számvevőség teendői pedig a kir. pénzügy- igazgatóság mellé rendelt számvevőségre (szám- vevőségi kirendeltségre) ruháztatnak át: ennél- fogva az említett naptól kezdve, a vármegyei pénztár és a számvevőség eddigi ügykörére vo- natkozó minden beadványt és hivatalos levelezést a kir. állampénztárhoz (adóhivatalhoz), illetőleg a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevő- séghez (számvevőségi kirendeltséghez) kell czi- mezni. 2. Mindazokat a járulékokat, melyek a fennálló törvények és szabályok értelmében a rendezett tanácsú városok és a kis- és nagyköz-

négek által beszedendők és eddig a vármegye alispánjához, illetőleg a vármegyei pénztárba voltak beszállítandók (akár az 1903. évi január hó 1-étől kezdve esedékesek, akár pedig az ezt megelőző évekből származó hátralelékek), ugyancsak a közvetlen adófizetők által befizetendő járulékokat 1903. évi január hó 1-jétől kezdve, a vármegye területén lévő illetékes kir. állampénztárakba (adóhivatalokba) kell szállítani. Ha a befizetés nem személyesen, hanem postautalvány vagy pénzes levél útján történik: a községi előjárások és az illető magánfelek mindjárt pontosan jelöljék meg, hogy a beküldött pénzüsszegenek egészben és részben mi a rendeltetése? (például vármegyei utadóra és pedig kézi minimális — K — f, igás minimális — K — f, százalékos — K — f, napszamos minimális — K — f, késedelmi kamat — K — f, összesen — K — f, községi jegyzői nyugdíjjárulékra — K — f stb., összesen — K — f.) 3. Azok a pénzüsszgek vagy értékek, melyeket a vármegye alispánja egyes felek részére, a vármegyei központi pénztárnál 1902. évi december 31-éig kiutalványozott, 1903. évi január hó 1-jétől kezdve, a szabályoknak megfelelő módon, a vármegye székhelyén lévő kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) vehetők fel. Ha jövőre az utalványozás nem a vármegye székhelyén lévő állampénztárnál (adóhivatalnál), hanem a vármegye területén lévő más állampénztárnál (adóhivatalnál) történik: erről az érdekelt feleket is értesíteni kell. A gyámpénztárból kiutalványozott összegek ezentúl is kizárólag a vármegye székhelyén lévő állampénztárnál (adóhivatalnál) fizetendők ki. 4. 1903. évi január hó 1-jétől kezdve, a megfelelő okmányok bemutatása mellett, a vármegye székhelyén lévő kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) kell befizetni azokat a kamatokat, vagy tőke törlesztési részleteket is, melyek a magán felek által egyes vármegyei alapból vagy pedig a vármegyei gyámpénztárból nyert kölcsönök után, akár az 1903. évtől fogva a jövőben válnék esedékessé, akár pedig még az 1902. vagy ezt megelőző évről hátraleléként fennállanak; viszont ezentúl a vármegyék székhelyén lévő kir. állampénztárak (adóhivatalok) fizetik ki azokat az összegeket (kamatokat), a melyeket a vármegyei árvaszékek 1902. évi december hó 31-éig egyes kiskorúak vagy gyámok és gondnokok kezeihez utalványoztak, vagy 1903. évi január hó 1-jétől fogva utalványozni fognak. 5. Továbbá közhírré kell tenni azt is, hogy a vármegye székhelyén lévő kir. állampénztárak (adóhivatalok) a pénztárak átadásával és átvételével járó munkálatok miatt a jövő évi január hó 1-jétől 15-éig a közönség részére csak délelőtt 8-12 óráig lesznek nyitva. Székelyudvarhelyen, 1902. évi november hó 5-én. Damokos, alispán.

Nyílt-tér*

Nyilatkozat.

Alólirott, az esetleges mende-mondáknak elejét veendő — szükségesnek tartom a közönség szíves tudomására hozni, hogy — miután jelenleg törvényes feleségem: Lázár Róza piperekereskedés tulajdonosnőjétől — az anyósi nyelvek miatt — kénytelen vagyok elválni és erre a törvényes lépések részünkről megtettük — mai napon elhagytam e várost. Barátaimtól és ismerőseimtől e helyen azon megjegyzéssel kívánok búcsút venni, hogy: Örizzétek az anyósok gonosz nyelveitől!

Székelyudvarhely, 1902. nov. 29.

Barts Béla.

* Az e rovatban megjelent közleményekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Legfinomabb cukrász-sütemények Ernszt György cukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főtér, piaczsor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Törlő- és táblaszivacsok legnagyobb választékban, olcsó árak mellett a "Székely-Udvarhely" kiadóhivatalában kaphatók.

Eladó épületes beltelek.

Székelyudvarhelyt a Rózsa-utca végén (pap-kert mellett) két szoba, pincze, kamra, külön konyha sütőházzal és az udvaron tizenegy termő gyümölcsfával örök áron eladó. Felvilágosítást ad: András Péter asztalos ugyanott.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti TAKACS GYÖZŐ és TARSA elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapesten, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kítőfémzementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellekek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előmérletek szerkesztése.

Eladó ház. Homoródoklándon, a Templom-utczában, 30. házszám alatti ház eladó, esetleg azonnal bérbeadó. Bővebb felvilágosítást Ágotha Ferencz tulajdonos ad Székelykeresztúron.

Uj szabó-üzlet. Nagy Károly Homoródoklándon ajánlja új férfi szabó-üzletét. Készít finomabb uri, valamint egyszerűbb polgári öltönyöket is — olcsón, szolid kivitelben. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Eladó ház. Király-utczában az ev. ref. templom mellett, a székelykeresztúri szarokház, értekezni lehet tulajdonos Tamás Ignáczzal.

KOCSIK

kiváló minőségben és olcsó áron állandóan kaphatók:

Albert Péter

kovácsmesternél Székely-Udvarhelyt.

Használt kocsikat becsérél és kijavit. 6-52

Kiadó lakások.

A Főpiacztéren két udvari lakás 3-3 szobából álló, konyha, pincze és mellék helyiségekkel ellátott, egyik emeletes, földszintes, egyes szoba ügyvéd, vagy más irodának alkalmas: pincze és raktárhelyiségek kereskedőknek azonnal kiadók és elfoglalhatók. Értekezhetni a tulajdonos: **KONCZ ÁRMIN** gyógyszerészszel.

9114-902. szb.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésem alatt álló székelykeresztúri járásban a rugonfalvi körjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 800 korona
Lakbér illetmény 100 „
Uti átalány 90 „
Iroda átalány 32 korona 40 f.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, szabályszerűen felszerelt pályázati kérésüket folyó évi december hó 10-ik napjáig hozzám annál bizonyosabban adják be, mert az elkésve érkező folyamodványokat nem fogom figyelembe venni.

Székelykeresztúr, 1902. nov. hó 21.

Gálffy Kálmán,
főszolgabíró.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi evang. reáliskola lakásnak használt piactéri épülettel istállóval együtt 1902. évi december 13-ánd. e. 11 órakor az egyházközség tanácsstermében 12 évre árverés bérbeadni. Az árverési feltételek a papi hivatalban a hivatalos órák alatt kinthetők.

Székelyudvarhelyt, 1902. november 10. napján.

Az egyházkebl

744-1902. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. kerületi kir. járás 1902. évi Sp VIII. 544/3. számú végzésében dr Roth Jakab budapesti ügyvédként képviselt Providentia biztosító társaság Zappé Béla b-oklándi lakos ellen 1122. jár. erejéig 1902. évi szeptember hó 1-én elvégzett kielégítési végrehajtás útján 1063. koronára becsült követelések, u. m.: hazi butorok, gyógyszerárak, zések, bizikli és 1 kerékpár nyilvános eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járás 1902-ik évi V. 378.2. számú végzése 112 K 85 f. tőkekövetelés ennek 1901. november hó 1. napjától járó 5 százalékos 1/3 százalékos váltó díj és eddig összesen 1/3 fillérben bíróilag már megállapított költségeiig Homoródoklándon alperesnél leendő közlésére 1902. évi december hó 3-án délutáni 3 órája határidővel tüzetik és ahhoz a venni szándékozók megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a bet igérőnek szükség esetén becsáron al fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások is le és felülfoglaltatták és azokra tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek jár elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1902. évi november 10. napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

688-1902. vhtó. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az udvarhelyi kir. törvényszék 1901. évi aug. 10. számú végzése következtében dr Nagy ügyvéd által képviselt Udvarhelymegyei társaság pénztár javára Szolga Miklós és t. h.-oklánd ellen 659 K s jár. erejéig 1902. évi aug. hó 1-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 616 koronára becsült követelések, u. m.: I. Szolga Miklós és neje 1 ló, 1 szekér, 2 lóhám, 2 sertés, 2 bivaly, szana és törökbuza kas; II. Mathe Zsigmond szana, 1 szekér és 1 csomó trágya nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járás 1902-ik évi V. 32/4. számú végzése 659 K tőkekövetelés, ennek 1901. évi aug. hó 1. napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3 százalékos váltódíj és eddig összesen 118 K 60 fillér bíróilag már megállapított költségek erejéig Homoródoklándon alpereseknél leendő eszközök közlésére 1902. évi december hó 10-ik napján délutáni 3 órája határidővel tüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságok mások is le és felülfoglaltatták s azokra tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1902. évi november hó 10. napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

PAPP ZAKOR ENDRE

VASKERESKEDÉSE

Az „Arany Kaszá”-hoz

SZEKELYUDVARHELYT.

szerecsém úgy a helybeli, mint a közönség igen becses figyelmét felidúsán berendezett

askereskedéseme.

agy raktárt tartok mindennemű legminőségű rudvasakban, fűző és mekályhokban, épület- és butorvasakonyhaberendezési cikkek, minden számszámok legjobb aczélból, gondokészített váltócékben. — Legjutább ár és pontos kiszolgálás mellett özlök. — Szives pártfogást kérve,

PAPP ZAKOR ENDRE

askereskedése az „Arany Kaszá” hoz.

épes és mesés

könyvek, valamint más karácsoni és alkalmi ajándékok legalkalmasabb tárgyak a „SZEKELYUDVARHELY” kiadóhivatalában kaphatók.

7477—902. tkvi.

Hirdetmény.

Bethlenfalva község telekkönyvei (birtokszaks) tagosítás következtében az 1869. évi I. M. szabályrendeletre képest átalakítás és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanmelyekre az 1886. évi 29. t.-cz., 1889. évi cz. és 1891. évi 16. t.-czikkek a tényleges tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az évi 29. t.-cz.-ben szabályozott eljárás bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan atosítottatik. E czélból ez átalakítási előmunhitelesítése és a helyszíni eljárás Bethlenközségében 1902. december hó 4-én kezdődni. Felhívtnak az összes érdekelt a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy hatalmozattjaik által jelenjenek meg és az új könyvi tervezet ellen, netaláni észrevételeinál bizonyosabban adják elő, mert a régi könyvek részleges átalakítása után, a téveszetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harik személyek irányában többé nem érvényesek.

Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló gyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kiküldött bizottság előtt a kitűtárnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esets okirataikat mutassák fel.

Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalokirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi 29. t.-cz. 15—18. §-ai és az 1889. évi t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükségadatokat megszerezni iparkodjanak és azokigényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval merje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ez uton jogikat nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeelengedési kedvezménytől esznek.

Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megnt követelésekre vonatkozó zálogjog, vagy gszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak rülését kérelmezzék, illetve hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjen meg, mert ellenesethen a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhelyt, 1902. évi október 28-án.

MIHALY JÁNOS,
kir. tszéki egyesbíró.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a The Hallwood Cash Register Company által Amerikában gyártott fizetőpénztárak a legtokéletesebbek és ez időszerint a legjobbak a világon,

mert a The Hallwood fizetőpénztárnál elérhető, hogy a főnök egy pillanattal alatt, egy tekintésre megláthatja, hány Receptért fizető vevője és azoktól végösszegeben mennyi bevétele volt, ugyanakkor azt is látja, hogy hány vevőjének összesen mennyiért adott el kézi eladást, valamint megtudhatja, hogy különlegességért, vagy saját különlegességért hány vevője és azoktól összesen mennyi volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik végösszegező is áll rendelkezésre, mely egy külön a körülményekhez mérten bármire alkalmazható.

Tehát elvitázhatlan, hogy a The Halwood-féle fizető pénztár, a mely „öt” műveletet végez, „öt” más gyártmányu fizetőpénztárral ér fel, minthogy ezeknek csak egy összegezőjük van és így csak egy művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZINHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der „Thiery-Apothek“
in
A. Thiery in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-evesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömglyülés, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thiery (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen régi kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógytár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógytárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.

